Liikenne- ja viestintäministeriö MINVA LVM2022-00066

KAN Möller Nilla(LVM) 11.02.2022
JjulkinenJULKINEN

Viite

Asia
Epävirallinen liikenneministerikokous 21.-22.2.2022

Epävirallinen liikenneministerikokous järjestetään 21.-22.2.2022 Le Bourgetissa Ranskassa. Suomea kokouksessa edustaa liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka. Kyseessä on epävirallinen liikenneministereiden kokous, jossa ei tehdä päätöksiä.

Ministerikokouksen teemana on liikennesektorin innovaatiot ja houkuttelevuus. EU:n ilmastotavoitteiden vauhdittama liikenteen käyttövoimamurros ja vihreä siirtymä luovat mahdollisuuksia innovoinnille, investoinneille ja työllisyydelle. Suomi näkee, että liikennesektorin tulisi omalta osaltaan tukea EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamista. Uusien teknologioiden ja tiedon hyödyntämisen keinoin tulee lisäksi edistää avoimen ja kilpaillun liikenteen ja liikkumisen palveluiden sisämarkkinan kehittämistä sekä tukea kestävästi eri liikennemuotojen käyttöä ja sujuvaa yhdistämistä.

Suomi pitää tärkeänä, että vihreä ja digitaalinen siirtymä on poikkileikkaava tavoite ja lähtökohta kaikessa tulevassa työssä ja että liikenteen alan muuttaminen aidosti multimodaaliseksi kestävien ja älykkäiden liikkuvuuspalveluiden järjestelmäksi vaatii määrätietoisia toimia.

Lisäksi kokouksessa käydään lounaskeskustelut 1) kulkumuotojakaumasta ja liikenneverkkoja koskevasta TEN-T asetusehdotuksesta sekä 2) tieliikenteen hiilipäästöjen vähentämisestä. Suomi korostaa EU-selonteon mukaisesti, että EU:n tulisi nopeuttaa siirtymää kestävämpiin kulkumuotoihin ja edistää eri liikennevälineet yhdistäviä asiakaslähtöisiä liikkumisen palveluita.

Asialista:

Liikenteen innovaatiot ja liikennesektorin houkuttelevuus, s. 3

Liikenne- ja viestintäministeriö PERUSMUISTIO LVM2022-00064

TAU Riihelä Atte(LVM), Möller Nilla(LVM)

10.02.2022

JULKINEN

Asia

Epävirallinen liikenneministerien kokous 21.-22.2.2022 Bourget: Liikenteen innovaatiot ja liikennesektorin houkuttelevuus

Kokous

Epävirallinen liikenneministerikokous 20.02.2022 - 21.02.2022

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Epävirallisessa EU:n liikenneministereiden kokouksessa 21.-22.2.2022 käydään poliittisen tason keskustelu liikenteen innovaatioista ja liikennesektorin houkuttelevuudesta. Kyseessä on epävirallinen ministerikokous, jossa ei tehdä päätöksiä. Kokouksen tausta-asiakirjat eivät olleet saapuneet perusmuistiota laadittaessa.

Suomen kanta

Suomi näkee, että liikennesektorin tulisi omalta osaltaan tukea EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamista. Suomi on pitänyt tärkeänä, että vihreä ja digitaalinen siirtymä on poikkileikkaava tavoite ja lähtökohta kaikessa tulevassa työssä ja että liikenteen alan muuttaminen aidosti multimodaaliseksi kestävien ja älykkäiden liikkuvuuspalveluiden järjestelmäksi vaatii määrätietoisia toimia. (E 5/2021 vp)

Uusien teknologioiden ja tiedon hyödyntämisen keinoin tulee edistää avoimen ja kilpaillun liikenteen ja liikkumisen palveluiden sisämarkkinan kehittämistä ja tukea kestävästi eri liikennemuotojen käyttöä ja sujuvaa yhdistämistä. Samalla on huolehdittava, että sääntely on teknologianeutraalia, jotta jo käytössä olevia sekä uusia teknologioita ja innovaatioita kyetään hyödyntämään markkinoilla mahdollisimman tehokkaasti. (E 2/2021 vp)

Suomi pitää tärkeänä digitalisaation ja datan hyödyntämistä tuottavuuden kasvattamiseen, uuden kestävän kasvun sekä uusien palvelujen ja liiketoiminnan luomiseen pk-sektori huomioiden. Tämä on olennaista myös julkisten palvelujen parantamiseksi. (E 24/2020 vp)

Suomi tukee datan saatavuuden, hyödyntämisen ja yhteentoimivuuden lisäämistä yli sektorirajojen. Tämän mukaisesti Suomi pitää tärkeänä yhteisen eurooppalaisen liikkuvuuden data-avaruuden kehittämistä ja katsoo, että datan saatavuutta, liikkuvuutta

ja yhteentoimivuutta tulisi lisätä eri liikennemuotojen välillä. Datatalouden kehittämisen lähtökohtana pitää olla ihmiskeskeinen käyttäjä. (E 5/2021 vp)

Multimodaalisten digitaalisten liikkumispalveluiden sääntelyn tulee edistää kilpailua sekä osaltaan varmistaa selkeä säädösperusta lainsäädännön puitteissa tehtävälle kilpailijayhteistyölle rajanvetona kiellettyyn kilpailijoiden väliseen yhteistyöhön. (E 143/2021 vp)

Suomi pitää tärkeänä, että EU:n eri ohjelmat ja rahoitusinstrumentit tukevat monipuolisesti liikennealan uudistumista, liikenteen tutkimusta ja kehittämistä, innovaatioita sekä uusien teknologioiden pilotointia. (E 137/2021 vp)

Hallitusohjelman mukaisesti edistetään Suomen liikenneverkon kytkeytymistä Euroopan laajuisen liikenneverkon TEN-T:n ydinverkkokäytäviin. TEN-T liikenneverkon tavoitteena on edistää turvallista, kestävää ja talouden elinvoimaa tukevaa liikennejärjestelmää.

Pääasiallinen sisältö

EU:n sitova tavoite on vähentää nettopäästöjään vähintään 55 prosentilla vuoteen 2030 mennessä ja olla ilmastoneutraali vuonna 2050. Myös kansallisesti Suomi tavoittelee hiilineutraaliutta 2035 sekä liikenteen päästöjen puolittamista vuoteen 2030 mennessä.

Euroopan komissio antoi heinäkuussa 2021 nk. 55-valmiuspaketin, joka sisältää ehdotukset lainsäädännöstä, jolla vuoden 2030 päästövähennystavoite saavutetaan. Myös liikenteen sektorille kohdistuu merkittäviä aloitteita, kuten aloitteet lento- ja meriliikenteen uusiutuvista polttoaineista, meriliikenteen liittäminen päästökauppaan, lentoliikenteen päästökaupan uudistaminen, tieliikenteen ja rakennusten polttoaineiden uusi päästökauppa sekä vaihtoehtoisten polttoaineiden jakeluinfrastruktuuria koskeva ehdotus.

Huomioiden 55-valmiuspaketin ehdotusten merkittävyys ja kunnianhimon taso sekä Suomen kansallinen kunnianhimoinen tavoite hiilineutraaliudesta vuonna 2035, innovaatioiden edistäminen liikenteen vihreässä siirtymässä on olennaista.

Ilmastotavoitteiden vauhdittama liikenteen käyttövoimamurros ja vihreä siirtymä myös luovat mahdollisuuksia innovoinnille, investoinneilla ja työllisyydelle. Suomella on merkittävää osaamista mm. uusiutuvien ja vähäpäästöisten polttoaineiden tuotannossa, akkuteknologioissa ja sähköautojen latauksen ympärille syntyvissä älykkäissä ratkaisuissa ja palveluissa. Myös Suomen meriklusteri on merkittävä ympäristöinnovaatioiden kehittäjä.

Toteutuessaan EU:n päästökaupparatkaisut toisivat huutokauppatuloja, joita voitaisiin kanavoida vähähiilisiin innovaatioihin mm. innovaatiotoimintaan innovaatiorahaston kautta. Osana 55-valmiuspakettia komissio on ehdottanut innovaatiorahaston koon kasvattamista merkittävästi. Komissio ehdottaa innovaatiorahaston kattavuuden laajentamista myös siten, että siitä voitaisiin tukea meriliikenteen, tieliikenteen ja rakennussektorin vähähiilisiä innovaatioita sekä päästövähennyksien edistämistä tukevia hankkeita.

14.12.2021 komissio julkaisi ns. vihreän liikkuvuuden paketin, joka sisälsi ehdotuksen TEN-T-liikenneverkkoja koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen uudistamisesta. Samaan lainsäädäntöehdotukseen sisältyi myös komission ehdotus

rautateiden rahtikäytäviä koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen uudistamisesta. Lisäksi vihreän liikkuvuuden pakettiin sisältyivät tieliikenteen älykkäitä liikennejärjestelmiä koskevan ITS-direktiivin uudistamisen ehdotus sekä tiedonannot TEN-T-verkoston yhteyksistä kolmansiin maihin, rautateiden rajat ylittävän pitkän matkan henkilöliikenteen toimenpideohjelmasta sekä kaupunkiliikenteen kehittämisen uudesta kehyksestä. Käsiteltävänä olevan TEN-T ehdotuksen tavoitteena on rakentaa tehokas EU:n laajuinen laadukas multimodaalinen liikenneverkko. Tavoitteena on muun muassa edistää kestävää liikennettä tehostamalla jokaista liikennemuotoa ja edistää rautatieliikenteen, lähimerenkulun ja sisävesiliikenteen osuuden kasvua.

Euroopan komissio julkisti 9.12.2020 Kestävän ja älykkään liikenteen strategian. Strategiassa esitetään suunnitelma, jolla eurooppalainen liikenne ohjataan kohti kestävää ja älykästä tulevaisuutta.

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman 10.12.2019 tavoitteena on, että Suomen infraverkko maalla, merellä, sisävesillä ja lentoliikenteessä rakentuu ja tukee tasapainoisesti koko maan huoltovarmaa, kilpailu- ja uudistumiskykyistä, resurssiviisasta ja kokonaisvaltaisesti kestävää kehitystä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

EU:n epävirallisessa liikenneministerikokouksessa ei tehdä lainsäädännöllisesti sitovia päätöksiä, vaan käydään poliittista keskustelua teemoista.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunta 16.2.2022

Eduskuntakäsittely

EU-minvapaketti: Suuri valiokunta 18.2.2022

Suomen kantoja on teemaan liittyen esitetty mm. kirjeissä E 5/2021 vp, E 2/2021 vp, E 24/2020 vp, E 137/2021 vp ja E 143/2021 vp.

E 2/2021 vp, E 137/2021 vp ja E 143/2021 vp eduskuntakäsittely on kesken.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Taloudelliset vaikutukset

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

Perusmuistion laatimisajankohtana ministerikokouksen tausta-asiakirjoja ei oltu vielä jaettu jäsenmaille.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Atte Riihelä, Erityisasiantuntija, Liikenne- ja viestintäministeriö, atte.riihela@gov.fi, 0295 342 181
Nilla Möller, Erityisasiantuntija, Liikenne ja viestintäministeriö, nilla.moller@gov.fi 0295 342214

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

LIITTEET

Asiasanat	henkilöliikenne, innovaatiot, liikenne, liikenne-, televiestintä- ja energianeuvosto, liikennepolitiikka, päästöt, tieliikenne, vaihtoehtoiset käyttövoimat, rautatieliikenne
Hoitaa	**LVM, TEM, VNK, YM**
Tiedoksi	ALR, EUE, LIIVI, MMM, OKM, OM, PLM, SM, STM, UM, VM, VTV